

Wojciech Żukrowski

A menyegzői torta morzsái

(részlet)

A százsorszép pirosa

A reggel vakító fénnyel ébredt és a kakasok egymást túllicitálva kukorékolnak. Felröppentek a veranda párkányán álló petúniákkal teli virágosládákra és lábuk hegyére állva, fel-borzolt tollal fújták a magukét, akár a réztrombiták.

A tyúkok a fal melletti meleg homokban fürödtek. Tolluk közé szórták a finom szemcséket, esőre vártak. De ennek még semmi jele nem mutatkozott, csak a levegő lett nehezebb, és a délben elszenderedett fák egyetlen levele sem mozdult. A madarak sorban elhallgattak, egyedül a fecskék surrantak ki a marhaistálló ablakain, csivitelve cikáztak a fű fölött, a folyó sáros holtága felé igyekezve, ahol apró lábaikon lépkedve iszapmorzsákat gyűjtögettek.

A gyerekek térden állva játszottak az öreg düledező lugasban, melynek kerítésére vad-szőlő indái kapaszkodtak... Tavalyi vadgesztenyéket raktak sorba, az őszi viharok által padlórészekbe sodort levelekből dohányt vágtak... Meztelen lábszárukat tolakodóan égették a tűző nap sugarai.

Tolus háborút üzent a hátukon gúnyos arcvonások rajzolatát viselő undorító pirosas suszterbogaraknak... A megdőlt oszlopok réseiben hemzsegték, s ha fűszállal megzavarta őket, tanácstalanul szaladgáltak össze-vissza. A legviccesebbek a dupla poloskák voltak, farral összeragadva kétfelé húzták egymást, egyszer erre, másszor arra cikk-cakkban forgolódva egymás körül.

Olykor hatalmas döglegyek repültek be a tető alá, fémesen csillogó, zöldes potrohhal, számtalan hurkot írva le, majd örült módon zümmögve kiszálltak a kertbe. A gyerekek meredt szemmel néztek utánuk. Az oszlopok közé font szétszakadt háló gyengén remegett és a csalódott keresztspók kedvetlenül állt neki a lyukak foltoztatásának. Az üvegszerű, majdnem átlátszó vörös hangyák fáradhatatlanul masíroztak a vadszőlő elhajló ágain. Amikor találkoztak, üdvözölték egymást, majd gyorsan továbbmentek, mintha be

akarnák hozni az információátadás kapcsán keletkezett időkiesést. A zsindelek között kinőtt labodán kékes muslicák legeltek.

- Nézd, hogy világít a mező - súgta Joasia.

És valóban, a sárfröccsök vakító sárgán csüngtek a fűszálak ívén, a pitypang őszi pihéi magukba szívták a fényt, s a pillangók röpte által meg nem bolygatott hőség bóbiskoló, édes tehetetlensége remegett. Mozdulatlannak tűnt az idő s az illatok úgy megcukrosodtak, akár a kamrák mélyén felejtett lekvárok. Csak a sűrű szőlőindák és levelek között megbúvó mohos falú hordóból csillantak elő a leheltetnél is könnyebb fények.

- Miért csillog ez - kérdezte Toluś - mi mozog benne? Hiszen szellő se rezdül...

- A föld lélegzik - válaszolt nagy komolyan Joasia.

A borostyán-színű vízben kis állatkák ficáncoltak, fejük akár a gombostűé, testük mozgó ostorvég. Megrémülve a föléjük hajló arc tükrétől, alámerültek. Olyan aprók voltak, hogy rémült csapkodásuk nem háborgatta a csillogó víztükröt. Amikor a hordó fölé hajolva nagyot kiáltottak, az mély hangon válaszolt.

- Ma érdemes fürödni menni...

- Teréz kisasszony nem engedi meg.

- Miért? - csodálkozott a fiú - Hisz a víz, mintha felforralták volna.

- De még nem dörgött az ég, nem volt még vihar.

- Na és?

- Te azt hiszed, hogy a villámok a tóba csapnak s egy angyal arany kardjával szeleteli a vizet, a dörgéssel meg a vizihullákat ijesztgeti, a tó fenekére küldve őket...?

- Emlékszel Paraskára?

A kislány bólintott a fejével. A leány, akivel gyakran játszottak, egyszer a nád közé ékelt stégen mosott. A stég végén láncravert csónak pihent. A leány hangos ütésekkel sulykolta a ruhákat és mélyen a víz fölé hajolva öblítette azokat. Később a stégen egy fateknőben megtalálták a kicsavart és szépen összehajtogatott ruhákat. Csak Paraska nem volt sehol. A hosszú zöld mohával benőtt hidacskát tartó faoszlopok vége eltűnt a víz sötét mélységében. Köztük pöttyös sügerrajok cikáztak. A testet soha nem találták meg, bár az asszonyok váltig állították, ahová a sulykoló-fát vitte a víz, a testet is oda sodorta az áramlat. A szerencsétlen leány, vajon miért merészkedett ki egészen a deszkahíd szélére? Valami megszedíthette a fejét és a víz magához rántotta. Fiatalság, bolondság... De tudták, hogy a szél a békalencsét és a korhadt nádat aznap a lapályra sodorta, a víz pedig olyan hideg volt, hogy sokáig nem lehetett benne megmaradni. A testet nem találták meg,

bizonyára elvitték magukkal a vizihullák. Most nekik szolgál, csigákat szed, kagylók húsát fejt ki és békaszájuk elé rakja.

- A víz akkor nem volt mennydörgős?

- A legutóbbi őszi vihar után történt, amikor az angyalok abbahagyják a víz vagdosását, a vizihullák ijesztgetését, amikor már senki sem fürdik... A vizihullák a zizegő száraz nád közt járnak, s ha fészekre találnak, megesszik a ki nem kelt kacatozásokat... Aztán fagy vágja a tavat, üvegtáblát rakva a tetejére...

- Én nem félek tőlük, elmegyek úszni.

- Hisz nem is tudsz.

- Éppen, hogy tudok. Éjszaka gyakran vagyok madár, vagy hal. Ott cikázok a víz fölött, majd belezuhanva a szárnyam uszonyokká válik. Ott olyan szép, hínármezők ringanak, a vizililiomok hosszú szára... Halacsák játszadoznak velem, kergetőzünk, fröcskölnek.

- Láttad a vizihullákat?

- Az iszapban bóbiskoltak, fehérek voltak, felfújt hasúak, ráncos tokával, a víz simogatta őket és dülledt szemüket kinyitva megláttak engem, de azt hitték, hogy álmodnak.

- És Paraskát?

- Nagyon mélyen lehetett, ott ahonnét a hideg áramlatok erednek, ahol nagyon sötét van.

- Meg kellene keresned...

- Kerestem. Néha olyan messze merészkedtem, hogy az utolsó pillanatban lettem csak ismét Toluú, midőn Teréz kisasszony elkezdett költögetni. Tulajdonképpen akkor váltam ismét magammá, amikor nevemen szólongatott. A kitakart paplan alatt még ott voltak repüléssel teli szárnyaim, hal uszonyaim... Pedig neki ezt tudnia kell, bár mikor megkérdeztem erről, titokzatos mosollyal csak annyit mondott - "álmodtál csupán".

Joasia egyetértéssel bólintott. Maga is jól emlékezett arra, amikor könnyű szárnycsapásokkal keringett megrökönyödött szülei feje fölött. Olyan magasra szállt, hogy a fenyők tűi tarkóját simogatták, apja pedig lábujjhegyre állva sem érte el, hogy lehúzza botjának begömbített végével a földre.

Nem, ez nem lehetett kizárólag csak álom... Túl valóságos volt az a vidám, levegőn való lecsusszanás, melynek végállomása az összegyűrt ágynemű lett. Utána a ház mögé ment a jázminbokrok közé, felállt egy nagy köre és széttárt kezeivel csapdosva megpróbált felrepülni... De csak a fűbe sikerült leugrania. Talán mert a nap nagyon hevített és szellő sem rezdült. Végül csalódásában könnyekre fakad.

- Aztán érted, hogy mit beszélnek a madarak? - kérdezte bátyját tetszelegve.
- És a tücskök, a szél, a víz... Hallgasd, hogyan hangoskodnak a szöcskék: "Ckvár, ckvár, eső jön!"
- Megkérdeztem a mamát...
- Ó, a felnőttek úgy tesznek, mintha nem tudnák.
- Vagy már elfelejtették.

A közben felhasogatott leveleket gyufásdobozba kezdte rakni. Felemelte fejét, a hangyák rendületlenül masíroztak két ellentétes irányba, de úgy vette észre, hogy meggyorsították lépteiket. Hirtelen zúgás támadt, amely megremegtette a kert fáinak csúcsát, a gyertyán száraz ágai összeverődtek. A fásorban hollókárogás röppent az ég felé. A ház mellett kétségbeesetten káricsáltak a tyúkok. Szaladtak a porfelhőben, a szél szétnyitotta farkuk tollát. Toluś a sötétkék égre nézett, a pókhálót a hirtelen jött szivárványos fényben veszélyesen himbálta a hullámokba érkező meleg fuvallat.

- Jön a vihar... Meneküljünk haza!
- Már késő. Itt kell megvárnunk a végét - mondta a kislány összeszedve kosárkáit és babáit.

Pávaszín-fényű apró cseppekben szemetelni kezdett az eső. Odébb hatalmas tömbként közeledett a zúgás. Az utolsó lepkék még inogva keringtek a levegőbe, majd aláhullva megfulladtak az elfeküdt, vizes fűben. Egymás után vágott le a villám. Ágai szétválva zöld színt égettek a tó tükrére. A dörgés alacsonyan szállt el a boltív alatt. A zúgás egyre erősödött. A szél végigsüvöltött a tetőn és a szétszáradt fazsindelyek résein vékony patakokban csordogálni kezdett az eső. Toluś a rés alá rakta tenyerét.

- Milyen meleg...

Minden irányban dörgött. A kert a legapróbb fűszálig, a virágok könnyedén imbolygó száráig a szétpermeteződő esőcseppek függönyén át zöldes-arany fényben villódzott. A fiú fűgén lehúzta magáról az ingét, rövidnadrágját, lerúgta szandálját. Hal módjára csobbant bele a zivatar esőföggönyébe. A vízcseppektől szeme elhomályosodott. Ugrált, kígyózott a hirtelen rácsapó víztől. Vékony, boldog madárhangon csicsgergett.

Egyre messzebb szaladt a meredélyen, tárt karokkal körbetáncolt, ráfeküdt a szélre, a zivatar meredek esőfalára, arcát felfelé fordította és ajkaival el-elkapta az esőcseppeket, a nehéz-illatú levegőt. A villámok zöld csíkokba öltöztették, a fű telis-tele volt csillagszórók bájos apró gyertyalángjaival.

- Azonnal gyere vissza! Hallod? - kiáltozott kifelé Joasia, miközben a fejére csurgott esőlé nagy cseppekben hullott le hajáról.

- Mennydörgős lett a víz, az angyalok megengedik, hogy fürödjünk?

A kislány, miközben hajából kifacsarta a vizet, büszkén nézte, hogy bátyja miként őrjöng a hatalmas vízfröccsenésekben.

A monoton zúgással érkező eső kövér és sűrű. Elmosódott a tó és a part közötti határ. A megbolondult békák seregestül másztak ki a partra és valamennyien a kert felé ugrálva örültek az özönvíznek. Oldalt már világosodni kezdett. A zápor még kicsavarta az utolsó felhőket, a villám arany kardja belevágott a tó mélyébe, de a fák csúcsa felett már megjelent a hétszínű szivárvány. A varjak a sebtében összehordott s vihar által szétvert fészüket siratták. A tyúkok kimásztak az eresz alól és meg-megrázva magukat elkapdosták a vizes, megdermedt cserebogarakat. Joasia átkarolta térdét, és belebámult a gallyak ívén feszülő pókhálóba, melyen szivárványcseppek játszadoztak.

- Félek, félek - ingatták magukat, a könnyű szellőben.

- Nem akarok leesni és eltörni...

- Csoportosuljatok, csoportosuljatok - szólalt meg mély hangján a hordó - alátok tesz az ereszt!

Esővizet gyűjtök... Lassan, vigyázva folytak alá a pókháló szálain és egyetlen hatalmas cseppben egye-sültek, mely színét változtatva sokáig ingott, mígnem zenélve a hordóba csobbant.

"Tolus nem hazudott" - gondolta örömmel.

- Nap, nap! - ugrált a fiú, hajában millió szikra égett - a kígyók már előbújtak, jó idő lesz...

Mint a meredélyről lefutó apró patakocskák, úgy siklottak a viperák a nedves fű között, vízbe kergetve a szemtelen békákat. Joasia kinyújtotta kezét és mély lélegzetet vett. A levegőnek felejthetetlen íze volt.

- Öltözz fel, hűvös lett! - kiáltotta a kislány, de még félt rálépni a nedves, lehajló fűre.

- Nem akarok, nem akarok - ütögette lilás karjait a fiú és táncolva rázta magára az ágakra tapadt cseppeket, melyeket estükben ajkaival próbáit elkapni.

- Nézd - mutatott a mező felé a kislány - szégyenkeznek a százszorszépek... Ronda mezítelen vagy!

Leguggolt. És valójában minden százszorszép lehunyta szemét, szélén pirosas szirmaik összesimultak.

Beszaladt a verandára, kezével kicsavarta ruháit, mezítelen talpával megpaskolta a keletkező tócsát és csendben öltözködni kezdett.

- Gyerekek! Gyerekek, hol vagytok? - hallatszott az udvar felől Teréz kisasszony aggódó szava.

- Ne mondj semmit, semmit - tette nedves ujját húga ajkaira Toluś. Hallgatagon leguggoltak. A kert szikrázott a hirtelen jött napsugárban. Azt akarták, hogy ez a perc a lehető leghosszabb ideig tartson. Az első megjelenő pillangó bizonytalanul imbolyogva próbálta felmérni az esőáztatta végtelent.